

PERTSONAIA

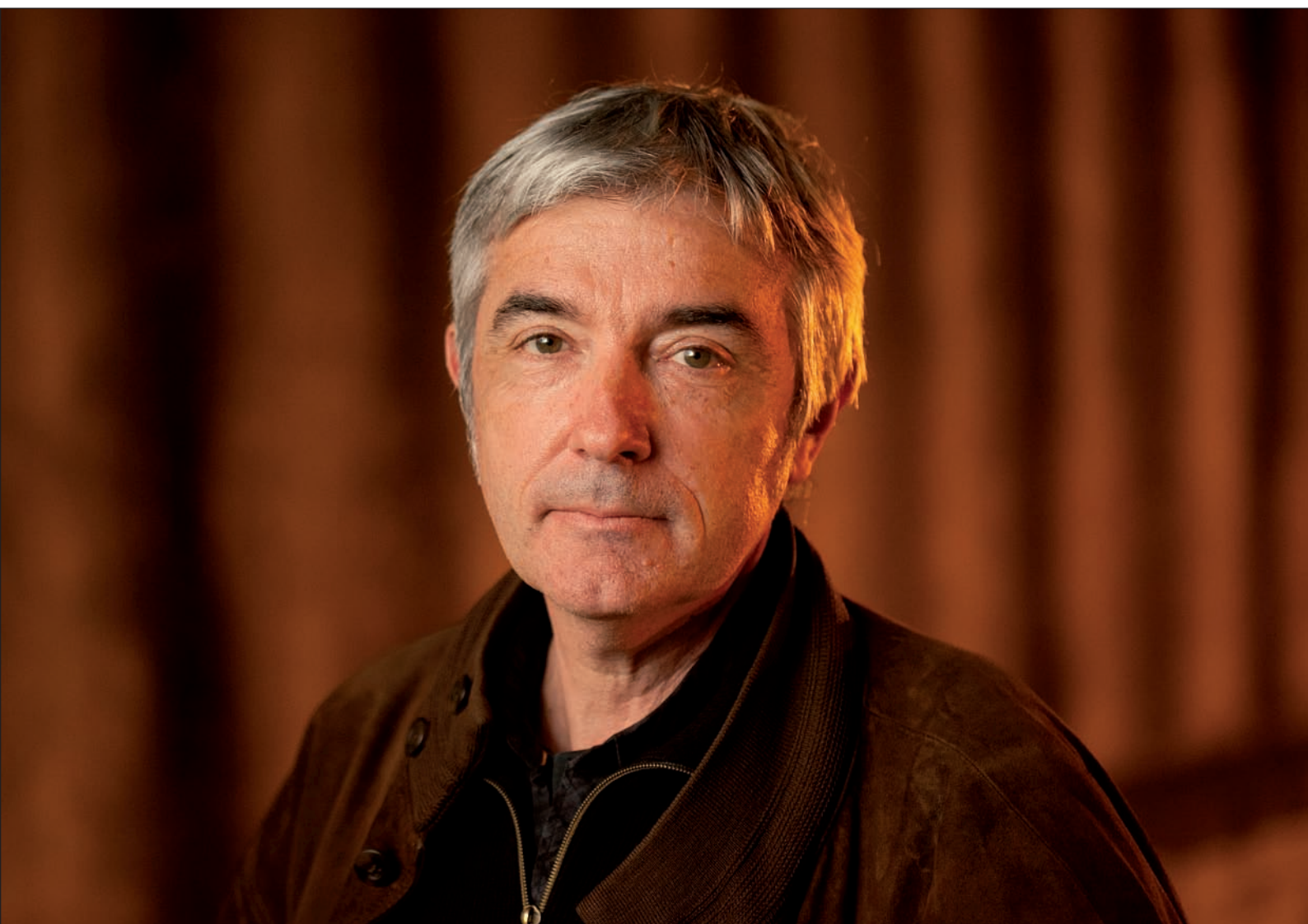
ALLANDE BOUTIN

«Hemen bizi eta ikusten ez gaituen jendearengana nola heldu pentsatu behar dugu»

“Mendian gora haritza, ahuntzak haitzetan dabilta...”.

| SUSTRAI COLINA |

Argazkiak: Dani Blanco

ALLANDE BOUTIN

Kazetaritzaren urak gerroz eta arreago ez ote datozen...

Euskarri eta tresneria berriek gure lanbidea eraldatu dute. Lehen eskolako maisuak bezalakoak ginen, albisteen behatzaileak. Prentsaurreko eta ikerketei esker jakiten genuena mahai gainean ezartzea zen gure lana, notiziaren eta gizartearen arteko bitartekaritza segurtatzea. Orain, iturriak biderkatu dira, denentzat eskuragarriago daude, eta hori arras sanoa iduritzen zaidan arren gure lanaren funtsa etengabe birpentsatzera garamatza. Gure kasuan bezala, egunean hitzordu bakarra izanik, gure ardura tratatuko duguna egoki hautatu eta galbahetik pasatzea da, esku artean dauzlagun gakoak jendeari ahal bezain zintzoki helaraztea. Arthur McCaig erreializatzaile iparramerikarrak ulertarazi zidan zintzoki lan egitea posible zela, objektiboki lan egitea ez. Eguneroko jaikitzen gara aldarte ezberdinez, bakoitzak daukagu gure iragana, gure kultura eta sentimenduekin bizi gara... Hasierako objektibotasuna kondentatuta dago. Horrek ez du esan nahi mundua zintzotasunez ulertzen saiatu behar ez garenik. Jendea oso heldua da, ez ezjakina. Frantziako kazetaritza eskoletan behin eta berriz tuntuntzat duten 50 urteko etxeko-andrea ez dut oraindik topatu. Ni emazte horiek anitzak, mires-tekoak eta errespetuzkoak direla sinetsita bizi naiz. Gure mundutxo hobeki ulertu eta ulertaraztea da gure lana, inor eta deus gutxietsi gabe.

Munduko berri etxepean gertatzen dena baino lehen iristen zaigun garaiotan, zer zentzu du tokiko kazetari izateak?

Tokiko kazetaritza da nire eguneroko ogia. Konbentziturata nago nire labetxoan ez dudala oraindik prestatu nezakeen ogi guztia prestatu. Oraindik ere herri honek ogia egiteko irin eta gari asko emanen digu Iparraldeko kazetariok. Txikia bezain aberatsa da gure eskualdea. Hemengo jendea ez da soluzioen beha zerura so dagoena, haien etorkizunaren jabe egin eta haien eskuekin geroa eraikitzeko asmoa dute. Ez diogu inori leziorik emanen, baina eredugarria da hemen gertatzen dena. Batzuentzat nazioarteko edo Parisko berriak jorratzea da kazetaritzaren maila gorena, baina nik gure etxepean gertatzen dena kontatzea ez daukat zokokeriatzat. Alderantziz, beti sortzen da zerbaite berria, beti harrapatzen nau amu berri batek. Gurea ez da inora ez garamatzen bide itsua, beste mundu askotara iristeko atea baizik.

Zure euskararako bidaian ere sentitu zenuen hori?

Normandian sortua eta Parisen hazi eta hezia izan arren, ama zuberotarra dut, eta udan aste pare bat pasatzen genituen amaren familiako etxaldean. 10 urterekin oso harreman bitxi nuen Zuberoarekin, ez nuen Zuberoarik gabeko oporrik idurikatzen. Ez nuen hitz erdi bat konprenitzen, baina behar bat zen Zuberoara joatea. Seigarren mailan, harro nengoen ama zuberotarra nuelako, eta pixkanaka bertako usadioei erreparatzen hasi eta hariak lotu ahala mundu horretan sartu nintzen. Terminalean nintzela, amaren osaba zendu zen,

sekulako tristezia eragin zidan, eta kate bat haustera zihoala sentitzen nuen. Amak eta bere ahizpek bazekiten euskara, baina gure familian azkenak ziren, eta “gurekin bukatuko da hau?” galdetzen nion etengabe nire buruari. Hutsune ikaragarria sortzen zidan katea haustek, eta nik bakarrik kate-begi bat eraikiko ez nuela jakin

arren, etenik egon ez zedin euskara ikasten hasi nintzen. Parisen, Txomin Peillenen eskutik ekin nion eta deskubritze izugarria izan zen. Euskal Etxean Iñaki Arrarte EGiko errefuxiatuarekin egin nuen topo, eta bi horiei esker euskara tripetatik ikasi nahi izan nuen. Bistakoa zen euskara ezin zela nire ama-hizkuntza izan, baina ez nuen beste edozein hizkuntza bezala ikasi nahi, ama-hizkuntza izateko gisan baizik. Arrotz sentitzen nintzen eta ez nuen arrotz izan nahi. Ez nuen euskararen itsasora frantsesaren portutik abiatu nahi. Pentsa, euskarari esker gerora gaztelera eta ingelesa beste modu batera ikasi, landu eta erabili ditut, askoz hobeki konprenitu ditut bakoitzaren berezkitasunak. Bitartean, gure aitak ez zuen ulertzen frantses petoa zen bere semeak zergatik izan nahi zuen euskaldun. Ez zegoen aurka, baina gogorra egiten zitzaion bestelako seme bat bilakatzen ari nintzela ikustea. Anitz lasaitu ninduen Imanol Larzabal abeslari eta adiski-

“Batzuentzat nazioarteko edo Parisko berriak jorratzea da kazetaritzaren maila gorena, baina nik gure etxepean gertatzen dena kontatzea ez daukat zokokeriatzat”

NORTASUN AGIRIA

Allande Boutin 1958ko urriaren 29an sortu zen Vernon-en (Frantzia). Parisen hazi eta hezia, Zuzenbidea eta Zientzia Politikoak ikasi zituen Sorbonan, eta Arthur McCaig erreializadorearen eskutik murgildu zen kazetaritzan. *Le Point*, *Le Monde*, TVE eta ETBrentzat lan egin ostean, France3-ko kazetari eta Txirrita emankizunaren arduraduna da egun, euskal prentsako ohiko kolaboratzailea izateaz gain.

deak bere garaian esandakoak: “Ez beldurtu eta esaiok aitari analisiak baino merkeago atera zaiola hi euskalduntzea!”. Arrazoi zuen, zerbaiten falta nuen, eta euskara ikasiz sendatu nintzen. Begira orain, euskaraz lan egiten dut, hemen bizi naiz, seme-alabak euskaldunak ditut... Amestu dut eta gertatu da.

Amestu ez zenuena France3-ko omiasainduko eta eguberriko bakantzetan zuen albistegia moztea da. Zer dago horren gibelean?

Lehenik eta behin krisi bat. Zer soluzio atxemanen dituzte euskarri tradizionalak eskaintza berri horiei aurre egiteko? Irratia indartu zenean prentsa idatzia fini zela komentatzen zen, telebista sortzean irrati eta egunkariak ez zutela zereginik... Baina hor daude. Horregatik aterabide bat asmatzea dagokigu. Nik uste hainbeste berri etengabe isurtzen diren garaiotan, hedabide tradizionalak, telebista barne, iturburuetara itzuliz salbatuko direla. Umil bezain kritikoa izan behar dugu, jendeari kasu egin eta errespetuz aritu, iturriak egiaztatu, berriak gurutzatu... Albistegiak notizia zurrunbiloan ez itozteko eta nazioarteko zein etxepekoa ulertzeko giltzak ematen dituzten erreflexio-gune eta analisi-aldiak izan behar dira. Bigarrenik, Frantziaren betiereko zentralitatearekin egiten dugu topo, eta gurea eskualdeen katea izan arren, guri dagozkigun erabakiak Parisen, Tolosan eta Bordelen hartzen dira. Krisi finantzario honetan, zerbitzu publikoak erabat ahaztuta eta egurtuta daude, eta borondate politikoaren arabera erantzuten den galdera agertzen da bidera: zerbitzu publikoa indartu nahi da ala krisia estakuru harturik behin betiko deuseztatu? Borondate politiko horrek Bordelen, Tolosan eta Parisen egon behar du, bestela errazena da gurea bezalako lan-guneak ixtea. Orain, teoriarik, sozialistekin zerbitzu publikoak babestuago beharko luke, baina momentuz ez dugu aldaketarik sumatu.

ALLANDE BOUTIN

Orotariko babes zabal eta anitza jaso duzue Iparraldeko eragileen partetik. Zer balio du babes horrek Parisen?

Iparraldeko gai politiko eta sozial anitzekin gelditzen zaigun zalantza da. Gutxi balio du, hain segur. Parisen ez gaituzte konprenitzen, urrundik begiratzen gaituzte, periferiaren periferiatzat gauzkate. Horrek lan egiteko autonomia handia ematen digu, meritu eta hobenak gureak dira, baina hain txikiak izanik ez gaituzte ikusten. Ez dut uste gure kontra deus daukatenik, fede txarrez ari direnik ere ez, haientzat ez gara existitzen eta kito. Baina jakina, ortzadar politiko guztiaz gain orotariko eragileek sostengatzen gaituztela ohartzean, zuzendaritza nardatzen da. Bordelekoek ulertu dute, Tolosakoa hastapenean gaitzitu da eta gerora gutun bat igorri digu orotariko babesak lana ongi egiten ari ginela erakusten zuela azpimarratuz. Kolore bakarreko sostengua lortu izan bagenu, gatibutza leporatuko ziguten, lerrokatzea, baina zorionez ez diegu horretarako aitzakiarik eman. Horrek asko animatu gaitu eta orain baieztatzen ahal dugu 2013an, Akitanian, ez dituztela gurea bezalako tokiko albistegiak itxiko. Ez da gutxi, eta mobilizazioari zor diogu.

Nola ulertzen duzu azkenaldian Iparraldean giltzarri diren gaien inguruan ortzadar politiko osoak, Parisko zuzendaritzekiko kontraesantatik gaindi, agertzen duen ia erabateko batasun hori?

1992an, orduko Paueko prefetak eta Baionako sub-prefetak bultzaturik, Euskal Herria 2010 izeneko ezohiko desmarta abiatu zen. Joxe Barne ministro sozialistak hainbat proposamen egin zizkien hemengo auzapezei, baina auzapezen gehiengo zabala eskuineko edo zentrista izaki, biziki erantzun hotza jaso zuen. Hori ikusirik, Joxek proposamen horiekin batera sosa bazutela eman zuen aditzera, baina Euskal Herrian nahi ez zute-

nez, Lorrainen inbertituko zutela. Hemengo auzapezek fite ulertu zuten hanka sartu zutela, eta hutsegitea konpontzeko ordura arte beti elkari bizkarra ematen ibiltzen zirenak mahai baten inguruan esertzen hasi ziren. Izotza hautsirik, abertzaleek zituzten proiektu eta ideia zenbait ekologista, sozialista eta zentrista zenbaitek ulertu eta bere egin zituzten, Herrikoa onartu zen, ELB errekonozitu... Dinamika bat ezarri zen plantan eta 20 urte pasata emaitzak agertu dira. Bestalde, heien muga guztiekin, garen eta hautetsien kontseiluek heien bidea egin dute, ikasi dute lurralde bat kudeatzen, elkarrekin lan egiten, eta mugekin topo egitean, atzera pausorik onartu gabe gehiago eskatzen. Behin elkar ezaguturik parekoari ez diozu beldurrik, enpatia garatzen duzu, bestea lehiakide politikotzat daukazu, ez etsaitzat. Hauteskunde oro pasata hemengo eragile politikoek beti izan dute mahaian berriz eseri eta lanean segitzeko adorea. Lezio handia da hori.

Pitzatu-ezinak ziruditen hormak arrakalatu dituen lezioa.

Orain instituzio propioa edo autonomia aipatzea ez da tabu bat. Horri indarkeria bukatu dela gehitzen badiozu, zer aitzakia gelditzen zaie urteetan borroka armatua estakurutzat erabili dutenei? Frantziak beldur dio departamendu erdi bat baizik ordezkatzan ez duen territorio bati? Gaixoa Frantzia, orduan. Frantzia askoz azkarragoa da berez, ezin dio beldurrik izan Iparraldeari. Hala, Iparraldeak bere instituzio propioa izateko nahikunde bada zergatik ukatu, zeren izenean? Hori hala, dinamika horretan sartu diren UMPkoek, zentristek eta sozialistek, fede onekoak badira eutsiko diote heien posturari. Tinko diraute momentuz. Heien alderdiko jakobinoekin borrokatzea egokitu-ko zaie, eta Aturritik gora hemen gertatzen dena esplikatzea zaila bada ere, hemen gerta-

NAFARROAKO BERTSOLARI TXAPELKETA

13 ZIALA SARE SOZIALA

AZKEN-LAURDENAK

Otsailak 2: LIZARRA
17,30 - Gazteriaren Etxea

Otsailak 3: ALDATZ
17,30 - Herriko aretoa

Xabier Silveira
Josu Sanjurjo
Saioa Alkaiza
Eneko Fernandez
Xabier Maia
Erika Lagoma

Jon Barberena
Iñigo Olaetxea
Migel Mari Elozegi "Luze"
Patxi Castillo
Iker Gorosterrazu
Oskar Sanz de Acedo

www.nafarroakotxapelketa.com

Antolatzailea:

Laguntzailea:

AZKEN HITZA

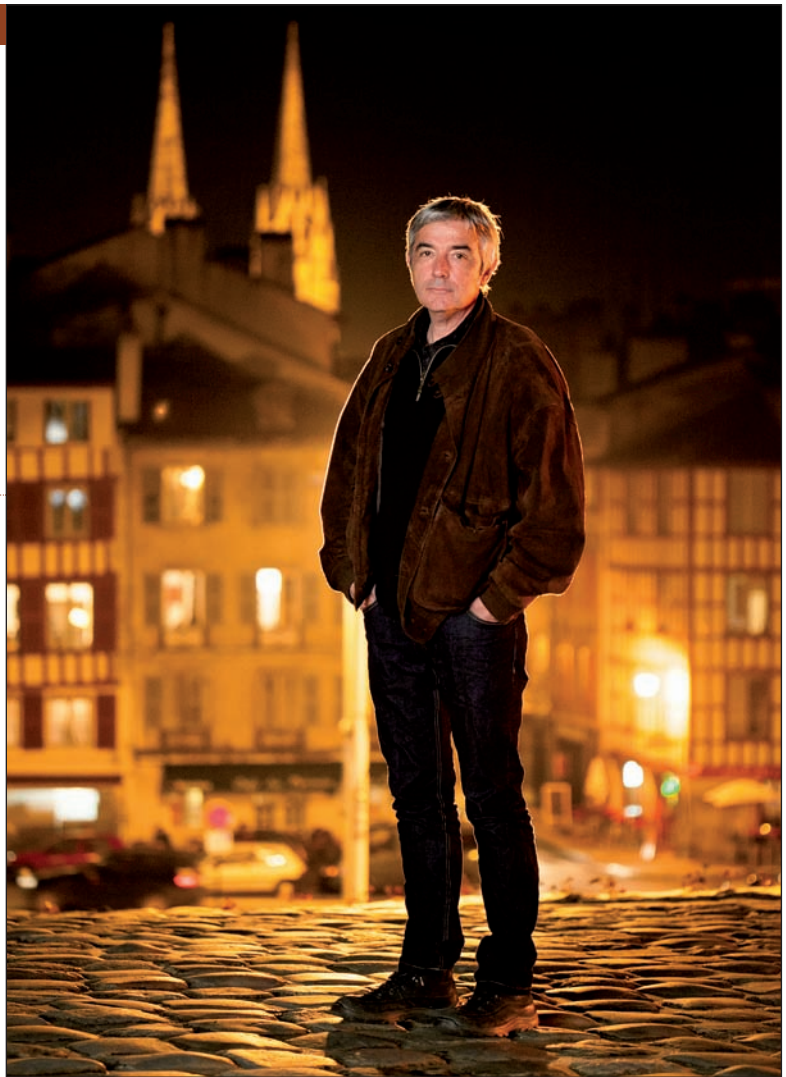
Sukaldeko lana

“Sukaldeko lana isilean eta gordean egiten bada hobea. Kazetari batzuk supiztaile bezala aritu dira, behar ez zenean suari olio botaz, eta ardura gutxiarekin jokatuz. Gauzak bizi ditugu, sentitzen ditugu, baina gero nola esan, nola kontatu, nola adierazi da gakoa. Horrelako gaietan hanka sartzea biziki arriskutsua da. Horregatik diot, sanoagoa dela sukaldeko lana politikariek egitea, kazetariek baino”.

tzen ari dena deigarria da oso. Nola azaldu bestela Aurore Martin askatzeko 15.000 euro istant batean lortu izana? Hemengo mobilizatzeko gaitasuna zinezko indarra da, ni hunkitzen nauena. Asmoak badira, ekiteko gaitasun ikaragarria dago, bidea urratzen ari da... Alabaina, hemen bizi eta ikusten ez gaituen jendearengana nola heldu pentsatu behar dugu. Nola interesatu eta inplikatu erretretara edo lanera etorri den kanpotarra? Nola bukatu jakobinismo horrekin? Abertzaleek eta Bateran finkatu diren eragile guztiek lana eta krisia aintzat hartzen dituzte, soluzio global bat, denen zerbitzurako herri bat eraikitzeko aukera, proposatzen dute. Hori da gakoa, eta agian horrekin Paris lasaituko da. Ez nuke ulertuko Paristik etengabe ezezkoa jasotzea.

Nola interpretatzen duzu orain arte bake prozesuan Frantziak izandako jokabidea?

Azken urteotan sekulako urratsak eman direlakoan nago. Orain bi urte pentsaezina zen egungo egoera. Baina Paris oso epel ikusten dut. Oraindik ere euskal gatazka Espainiako aferatzat du. Baina ez, Iparraldea Frantziako Estatuaren parte da, Frantziako Estatuan presoak daude, frantses nazionalitatea dutenak gatibu dauzkate Espainiako kartzeletan... Mandelak bakea etsaiekin egiten zela, ez lagunekin, azpimarratzen zuen beti, beraz goiz ala berant, Parisek keinuak egin eta auzi zenbait konpondu beharko ditu. Bitartean, keinu esanguratsuak ikusten ari gara. Ezker abertzaleak urrats garrantzitsuak eman ditu, Donostiako alkateak argi hitz egin du, Borja Semper-ek Bildu ez dela ETA eta hitz egiteko aukera zabaldu du, Gipuzkoako Aldundian ezker abertzaleak eta alderdi sozialistak aurrekontuak adostu dituzte... Emeki-emeki doaz gauzak, presoentzat eta heien seni-

deentzat mantsoegi, baina hori guztia irudika ezina zen oraintsu arte. Berriki irakurri dut Marixabel Lasak bere senarra erail zuen ETAkidearekin topaketa bat izan duela kartzelan. Arras hunkigarria iruditzen zait alde guztietatik. Marixabel Lasak lanean gorrotorik gabe aritzeko izan duen kemenak beti txunditu izan nau, eta ETAkide horrek urrats hori emateak inpresionatzen nau. Adiskidetzak eta baketzak oso luze joko du, baina sinesten dut hortik has daitekeela. Gerra baten ondotik beti da biziki zaila bakea egitea. Pentsa, nire bi aitatziek egin zuten Lehen Mundu Gerra, eta gazte-gazte nintzela ez zen igandetako bazkari bat pasatzen gerra hura aipatu gabe. Hori entzutean ni izutzen nintzen, alemaniarren beldur nintzen, beste gerla bat piztuko ote zen... 1918an bukatu zen gerra batek 1958an sortu naizen honi eragin badio, Euskal Herrian ere denbora anitz beharko dugu zauri guztiak sendatu eta mamuak oro uxatzeko. ■

